

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש
שמחת-תורה

הגיליון השבועי לכל יהודי 876

כ"א בתשרי התשס"ד
(17.10.03)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד — המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

למלא את מצברי השמחה

עצם השמחה והביטחון בה' יש בהם להשפיע על המציאות, שהדברים הרעים אכן ייעלמו ויתגלה הטוב. נשמח בשמחת התורה, וה' יעזור שתהיה בליבנו שמחה כל השנה

יהודי, בגודל הזכות שניתנה לו להיות בן לעם-ישראל, באהבה שהקב"ה אוהב כל יהודי ובהשגחה העליונה המלווה אותו — אלה 'חומרים' שמהם מפיקים שמחה גדולה ואמיתית.

וכות ושמחת-תורה מחייבים ליטול פסק-זמן מהאירועים כדי להתרכז בשמחת החג. בספרי החסידות נאמר, שכל הדברים שאנו מנסים להשיג בראש-השנה וביום-הכיפורים על-ידי בכי ותפילה, בכוחנו להשיגם בחג-הסוכות ובשמחת-תורה על-ידי שמחה וריקודים.

נאמר עוד: "שמחה ממתקת דינים". לאמור, השמחה עצמה יכולה להסיר גזרות ולהמתיק את הדין. המציאות הקשה אינו אמורה אפוא להשבית את שמחת החג, אלא בדיוק להפך — זה הזמן לבטל את הגזרות והייסורים על-ידי שפע של שמחה והתעלות הרוח. ככל שאנו שמחים יותר בשמחת החג, אנו מבטיחים לעצמנו שנה שמחה וטובה יותר.

השמחה היא כוח

כשיהודי שמח, הוא מבטא בכך את ביטחונו בה'. שמחה גם בנסיבות מעוררות דאגה מוכיחה שהאדם שם את מבטחו בקב"ה ואינו חושש משום דבר, מתוך אמונה שלמה שהכול לטובה. עצם השמחה והביטחון בה' יש בהם להשפיע על המציאות, שהדברים הרעים אכן ייעלמו.

שמחה וביטחון אינם סתירה לראייה ריאלית ולפעילות המתבקשת נוכח הנסיבות. מכיוון שיהודי יודע שהקב"ה רוצה כי יפעל בדרכי הטבע — הוא פועל ועושה הכול כדי להתמודד בדרכים טבעיות עם הדברים השליליים. אך לאחר שהוא עושה את כל התלוי בו, הוא בוטח בקב"ה שיעשה את חלקו ויכתיר את פעילותו של האדם בהצלחה.

בימים האלה של חג-הסוכות ושמחת-תורה עלינו לטעון את המצברים הפנימיים בשפע של שמחה. שמחה שתגבר על הדאגות והחששות, שמחה שתפיח עידוד בלבבות, שמחה שתעניק את הכוח לפעול ולעשות בימים האפורים של השנה. ואולי עצם השמחה תהפוך את הרע לטוב, ולא יהיה עוד צורך במאבקים לא-נעימים.

בימי החג הזה עלינו להתמלא אמונה וביטחון, כי הקב"ה לא יניח לעמו האהוב, השמח כל-כך במצוותיו ובתורתו, להוסיף לדשדש בביצה המדממת שאנו מתבוססים בה כשלוש שנים. מותר לנו לקוות כי ייתן בלב הקברניטים ומקבלי ההחלטות את התבונה והעוז לשים קץ לזילות הנוראה של דם יהודי ולהמשך הטרור הרצחני. והרי 'עוז' הזה כולנו מצפים, עוז אמיתי, עוז של תורה — 'ה' עוז לעמו ייתן, ה' יברך את עמו בשלום".

הבה נשמח בשמחת התורה, וה' יעזור שתהיה בליבנו שמחה כל השנה!

שמחה בפקודה

רבים מתקשים לעכל את הציווי לשמות. או שיש שמחה בלב, ואז אין צורך בציווי, או שאין שמחה בלב, ואז הציווי אינו יכול ליצור אותה יש מאין. אותה שאלה אפשר לשאול גם על הציוויים: "ואהבת את ה' אלוקיך" או "ואהבת לרעך כמוך". איך אפשר לצוות על אהבה — או שאוהבים או שאין אהבה בלב.

אבל התורה בכל-זאת מצווה לשמוח ולאהוב, ומכאן שהדברים הללו נתונים בשליטתו של האדם. יש דרכים שעל-ידן אפשר לעורר רגשות, והאדם נדרש להשתמש בדרכים הללו כדי למלא את לבו אהבת ה', אהבת ישראל וגם שמחה.

שתי דרכים עיקריות מאפשרות לנו לעורר שמחה בלב — אחת מהראש והשנייה מהרגליים. מהראש — על-ידי מחשבה והתבוננות בדברים המעוררים שמחה. מהרגליים — על-ידי ריקודים וביטויי שמחה. כשאדם מתחיל לשמוח, אפילו מתוך אילוץ-מה, בסופו של דבר הוא נסחף ומתחיל לשמוח באמת.

ברור שבין שתי הדרכים, הדרך השלמה היא לעורר שמחה אמיתית על-ידי התבוננות מתאימה. כשיהודי מתבונן במשמעות היותו

ספרים

תורת מנחם כב-כד

שיחות הרבי מליובאוויטש
בהוצאת קה"ת

מהדורה חדשה של התוועדות הרבי, בעברית. בכרכים אלה שיחותיו משנת תשי"ח וראשית תשי"ט, ובהן שיחות רבות שמתפרסמות בפעם הראשונה. טל' 03-9606018.

העמידה הרוחנית של יהודי רומניה

מאת יעקב גלר

בהוצאת אורות יהדות המגרב

הספר סוקר את חיי הכלכלה, החינוך, הדת, הרבנות והעלייה לארץ-ישראל של יהודי רומניה בימי השואה, בשנים ת"ש-תש"ד (1940-1944). עמ' 509. טל' 03-9243119.

כפר-חב"ד

מאת הרבי מליובאוויטש

בהוצאת ועד כפר-חב"ד

לקט מקיף משיחותיו ומאיגרותיו של הרבי על כפר-חב"ד, בעריכת הרב אברהם-שמואל בוקיעט. הרבי מלווה את הכפר מייסודו ובשלבי התפתחותו, מנחה ומכוון, מברך ומעודד. עמ' 270. טל' 03-9606613.

איש ימינך

חיינו של הרב שמואל הרלינג

בהוצאת איש ימינך

בחג-הסוכות לפני שנתיים נרצח הרב הרלינג ה"ד, במהלך סיור מודרך ומאובטח בהר עיבל. הספר משרטט את מהלך חייו, שכולו סיפור-מופת של אהבת ה', אהבת התורה, אהבת הארץ ואהבת העם. בעריכת יואב שורק. עמ' 450. טל' 02-6515050.

זמני השבוע

וישלים ת"א חיפה בארבע אילת ניירוק

כניסת השבת	4:30	4:44	4:35	4:48	4:45	5:56
צאת החג	5:41	5:43	5:42	5:44	4:44	6:54

פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il

דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

ברכת 'שהחיינו' על אור חדש בתורה

לקבל את דרך הלימוד העילאית של ארץ-ישראל. שכן יש דרגה עליונה כל-כך בלימוד, שהדרגה הקודמת מפריעה לה, מכיוון שאין לה ערך לעומתה.

מרגישים את האור

עתה אפוא יובן טוב יותר מדוע עורכים שמחת-תורה בחג האחרון של סוכות ולא בחג-השבועות, זמן מתן תורתנו. לאחר התענית ובקשת הסליחה והמחילה ביום-הכיפורים, כל יהודי נעשה מציאות חדשה. על-כן מיד כשהוא מסיים את התורה בשמחת-תורה יש לו הכוח להתחיל ללמוד את התורה מחדש, ברמה חדשה לגמרי.

עניין זה מורגש הן אצל 'יושבי אוהל', היושבים על התורה ומתחילים עכשיו דרגה חדשה בלימודה; הן אצל 'בעלי מעשים טובים', בעלי-עסק, אף-על-פי שאין הם שייכים להבנה חדשה בתורה, אבל גם הם חשים את האור החדש של התורה, שנתחדש בשנה זו, ועל-כן גם הם מברכים 'שהחיינו'.

(לקוטי שיחות כרך יט, עמ' 371)

ומתחילים ללמוד שוב אותה תורה עצמה?!

בנקודה זו באה לידי ביטוי מהותה של התורה: הואיל והיא תורתו של הקב"ה, שהוא איך-סוף, גם התורה איך-סופית. כאשר מסיימים את התורה ומתחילים לקרוא אותה מחדש, שומה עלינו להתחיל ללמוד מחדש ברמה אחרת לגמרי, עד לדרגה נעלית שלא-בערך מהדרגה הקודמת של הלימוד.

עלייה לאין-ערוך

על זה היא השמחה וברכת 'שהחיינו' בשמחת-תורה. לאחר שמסיימים את התורה עורכים שמחה על שסיימנו ללמוד את התורה ברמה שבה למדנו אותה בשנה שחלפה, ועכשיו מברכים 'שהחיינו' ומודים לקב"ה שאנו מתחילים ללמוד את התורה בדרגה עליונה יותר וברמה חדשה לגמרי.

הלימוד החדש צריך להיות ברמה כזאת, שהלימוד הקודם לא נחשב כלל לעומתה. כפי שמצאנו אצל ר' זירא, שכאשר הוא עלה מבבל לארץ-ישראל התענה מאה תעניות לשכוח את דרך הלימוד של בבל, כדי שיוכל

החג האחרון של סוכות נקרא שמחת-תורה, "לפי ששמחין ועושין בו סעודת משתה לגמרה של תורה". גם על ברכת 'שהחיינו' שמברכים בחג נאמר, שהיא חלה גם על התורה.

אך דבר זה דורש ביאור: הלוא ברכת 'שהחיינו' נאמרת על דבר חדש ולא על סיום דבר קיים. נמצא אפוא שמתאים יותר לומר את ברכת 'שהחיינו' על התחלת התורה מעל סיומה. אלא שבאמת בשמחת-תורה יש לא רק סיום התורה, אלא גם התחלת התורה מחדש. מיד כשמסיימים את פרשת וזאת הברכה, מתחילים מחדש לקרוא מבראשית, ועל-כן ברכת 'שהחיינו' היא על ההתחלה החדשה של התורה ביום הזה.

רמה חדשה

אך עדיין אין העניין מובן: החובה ללמוד תורה היא תמידית, ויהודי עוסק בתורה בכל יום ויום. אם-כן, היכן יש לנו דבר חדש, שעליו אפשר לברך 'שהחיינו', בשעה שאנו לומדים תורה בכל יום ויום, וכאשר מסיימים את התורה, מיד חוזרים

מן המעייין

נושא השבוע: שמיני-עצרת ושמחת-תורה

שמיני-עצרת ושמחת-תורה — איני יכול לומר, אבל זאת אני אומר, כי כל התפילות שאין להן עלייה בכל ימות השנה, עולות ביום זה על-ידי הריקודים.

אמרת השבוע

בכי בשמחת-תורה

פעם אחת באה קבוצת יהודים מליטא אל כ"ק אדמו"ר ה'צמח-צדק' מליובאוויטש. חברי הקבוצה אמרו שרצונם להתקרב לחסידות, אלא שיש להם שאלות על דרכי החסידים. "שאלו-נא", אמר להם ה'צמח-צדק'.

אחת השאלות הייתה: "ראינו חסיד אחד שבכה בשמחת-תורה!".

השיב להם הרבי: "חסיד אינו בוכה מתוך עצב אלא מתוך מרידות. כשהוא חושב על התגלות אור התורה ביום הזה וכמה התורה הקדושה שמחה בו, ומנגד הוא מתכוון בריחוקו מהאור האלוני — הוא מתמרמר ובוכה".

לולב; אבל המצווה של שמיני-עצרת כל-כולה שמחה בלבד — "רק לכם".

(צחור החיים)

לוקחים בהקפה

שמחת-תורה דומה לאדם שמתפרנס ממכירת סחורה לקמעונים. הסדר בזה הוא שכאשר משלמים לסוחר במזומן עבור הסחורה שקנו, הוא נותן שוב סחורה חדשה בהקפה. כך לאחר התשלום במזומן בעבודה של חודש אלול, ראש-השנה, עשרת ימי תשובה, יום-הכיפורים, סוכות, שמחת בית-השואבה ושמיני-עצרת, שוב אפשר לקחת מהקב"ה 'סחורה' בהקפה וללכת להקפות.

(הרבי רש"י מליובאוויטש)

שמחה על העתיד

סח רבי מנחם-מנדל מקוצק: שמחת-תורה היא על מה שנלמד מכאן ולהבא, שכן על העבר מי יכול לומר "למדת"?!

התפילות עולות

רבי שלום מבעלזא אמר: מה הם הריקודים בימי

תמצית השמחה

פעם אחת, בשמיני-עצרת, נכנס איש פשוט לרבנו הזקן, רבי שניאור-זלמן מלאדי, וביקשו להסביר לו את עניין שמיני-עצרת בדרך שגם הוא יוכל להבין. חיכם הרבי את ידו על מצחו ואמר: "שמיני-עצרת הוא כמו תמצית שמכינים בצלוחית קטנה, ואחר-כך לוקחים מעט-מעט ומערבבים במים. כך שמיני-עצרת הוא כללות השמחה של כל השנה, וממנו נמשכת השמחה בכל ימות השנה".

לדאוג לגשמיות

"ביום השמיני עצרת תהיה לכם" (במדבר כט, לה). בראש-השנה וביום-הכיפורים התפללנו בעד הנפש והתעסקנו בענייני שמים בלבד. שמיני-עצרת הוא היום הראשון שבו מתחילים להתפלל על הגשם, לדאוג לצרכים הגשמיים, לעניינים הנוגעים "לכם".

(רבי משה-לייב מסאסוב)

שמחה טהורה

בכל הימים הקודמים של "זמן שמחתנו" קשורה השמחה עם עוד מצוות — סוכה,

ההקפה הארוכה

בחג-הסוכות ובשמחת-תורה עורכים הקפות: בהושענא-רבא – שבע הקפות עם הלולב, סביב ספרי-התורה שעל הבימה, ובשמחת-תורה מקיפים את הבימה עם כל ספרי-התורה שבהיכל.

רצוני לספר על הקפה אחת, שהחלה בהושענא-רבא והסתיימה בשמחת-תורה. כל זאת ללא לולב, ללא ערבות וברי ספרי-תורה.

לפני שלושים שנה, בשנת תשל"ד, במלחמת יום-הכיפורים, התבררנו כמון כל עם-ישראל על פרוץ המלחמה והזעקנו כרבים אחרים לשדה הקרב. שירתי כחייל מילואים ביחידת חרמש בגדוד 128 (חטיבה 14). היינו נעים ונדים במדבר, ללא מקום קבוע. הכל היה נייד. לא היה לנו צל של מושג היכן נהיה בעוד שעה.

התפקיד הקשה ביותר לחייל במלחמה הוא, כאשר מפרידים אותנו מיחידתנו ומספחים אותנו ליחידה אחרת. מפקדי שלח אותי כמה פעמים לתפקידים כאלה, שהיילים אחרים יכלו למלאם. מעולם לא סירבתי או התווכחתי על מטלות כאלה.

הזחל"מים שלנו שימשו גם משאיות משורינות והובלת מים, מזון, דלק ותחמושת לקו הלחימה הקדמי. בתפקיד כזה כל זחל"ם נסע עם נהוג ומלווה נוסף מצוות הזחל"ם. בליל הושענא-רבא נשלחתי שוב להיות מלווה בזחל"ם. העמסתי את תרמילי ויצאתי לדרך.

חברי למחלקה עמנו על המפקד שאינו מחלק את התפקידים בשווה, אולם לא שמעתי להם. לנגד עיני עמדו דברי הרמב"ם בהלכות מלכים (פרק ז, הלכה טו): "ומאחר שייכנס בקשרי המלחמה יישען על מקווה ישראל ומושיעו בעת צרה, וידע שעל ייחוד השם הוא עושה מלחמה. וישים נפשו בכפו ולא יירא ולא יפחד. ולא יחשוב לא באשתו ולא בבניו, אלא ימחה זיכרונו מליבו, ויפנה מכל דבר למלחמה" ולא עוד אלא שכל דמי ישראל תלויים בצווארו".

נשלחתי לליווי הזחל"ם עם הנהג זאב. כל הזחל"מים של הפלוגה הצטרפו לשיירה. נסענו כשעתיים עד מרכז האספקה ושם העמיסו על כל זחל"ם ציוד לקו הראשון.

על הזחל"ם שלנו העמיסו שמונה חביות דלק ויצאנו לדרך.

עם שחר של הושענא-רבא החלה השיירה את דרכה לאורך ציר 'עכביש', לכיוון התעלה, לאחר שצוותים של

"קשה עליי פרידתכם"

את משמעותו של יום שמיני-עצרת המדרש מסביר במשל: "משל למלך עשה סעודה שבעה ימים, וזימן כל בני-אדם שבמדינה בז' ימי המשתה. כיוון שעברו ז' ימי המשתה, אמר לאוהבו: כבר יצאנו דינו מכל בני המדינה – נגלגל אני ואתה במה שתמצא".

הנמשל: בימי חג-הסוכות אנו מקריבים שבעים פרים כנגד כל אומות העולם, וביום השמיני הקב"ה אומר לעם-ישראל: "גלגלו במה שאתם מוצאים, בפר אחד ואיל אחד". במדרש אחר מתואר הקב"ה כאומר: "קשה עליי פרידתכם", ולכן נתן לנו עוד יום של חג.

נשאלת השאלה: הרי בין-כך ובין-כך תהיה לבסוף הפרידה – מהי אפוא המעלה הגדולה שיהיו יחידו עוד יום אחד? במה פותר יום שמיני-עצרת את ה"קשה עליי פרידתכם"?

אל תיפרדו

נבין זאת על-ידי דיוק הלשון "פרידתכם". לכאורה מתאים היה לומר: "קשה עליי פרידתנו", שהרי מדובר כאן בפרידה של הקב"ה מעם-ישראל; ואולם הלשון הוא "פרידתכם". מזה מובן, שהפירוד אינו קיים אצל הקב"ה, ושכל אפשרות הפירוד תיתכן רק מצד עם-ישראל.

מצד הקב"ה אין שום פירוד בינו לבין עם-ישראל. הקשר בינו לבין העם היהודי הוא קשר נצחי, בלתי-מותנה, שאינו נתון כלל לשינויים. אהבתו הגדולה לעמו אינה יכולה להיעלם והיא קיימת במלוא עוצמתה בכל זמן ובכל מצב. אפשרות הפירוד יכולה להיות רק מצד עם-ישראל, כפי שנאמר: "כי פנו אלי עורף ולא פנים". זו הכוונה ב"קשה עליי פרידתכם": הקב"ה אומר לעם-ישראל – מצידי אין כל פירוד, אבל אני חושש מ"פרידתכם", מהאפשרות שאתם תיפרדו מאיתי במהלך השנה.

עוד משמעות ב"פרידתכם" היא הפירוד הפנימי בתוך עם-ישראל. כאשר עם-ישראל מאוחד ומלוכד, השכינה יכולה לשרת בתוכו, בבחינת "ברכנו אבינו כולנו כאחד"; אך כאשר יש חלילה פירוד בתוך עם-ישראל, הדבר מפריע גם להשראת השכינה. זה מה שהקב"ה אומר: לאחר ימי חג-הסוכות, שבהם הייתם מאוחדים ומלוכדים, כפי שהדבר בא לידי ביטוי במצוות הסוכה וארבעת-המינים, אני חושש עתה שאתם תחול "פרידתכם" – שאתם ייווצר ביניכם פירוד.

נקודת האחדות

איך למנוע את הפירוד במשמעותו הכפולה, הפירוד מה' והפירוד הפנימי בתוך עם-ישראל? – לעשות עוד יום חג, שבו "נגלגל אני ואתה". הקב"ה מעניק ומוסיף לנו יום של חג, שמטרתו לקבוע בתוכנו את האחדות הפנימית ואת האחדות עם הקב"ה, בדרך שלא תוכל להיפגע ולהתרופף במשך השנה.

באחדות שבחג-הסוכות אפשר היה להבחין בפרטים מחולקים. היה אתרוג, היה לולב, היה הדס והייתה ערבה. אמנם הם התאחדו, אבל עצם החלוקה הזאת נותנת מקום כלשהו לפירוד. בשמיני-עצרת מקריבים "פר אחד איל אחד". הדגש הוא על אחדות פשוטה, מוחלטת. היום הזה ממחיש לנו, שכל ישראל הם דבר אחד, ושהם מאוחדים לגמרי עם הקב"ה. הוא חושף את הנקודה הפנימית של עם-ישראל, שמבחינתה אין שום הבדל בין יהודי ליהודי.

גם בריקודים של שמחת-תורה הדבר בא לידי ביטוי. במשך השנה יש הבדל בין יהודי למשנהו מבחינת ידיעתו והבנתו בתורה. אבל בשמחת-תורה הכול רוקדים עם ספרי-התורה הסגור ומעוטף במעילו. אין הבדל בין יהודי ליהודי. הכול שמחים בשווה, ורוקדים בשווה, ומבטאים יחדיו את הקשר העמוק שלהם עם התורה. כך יום שמיני-עצרת ושמחת-תורה מעניק לנו את הכוח לצאת לדרך, לשנה החדשה, על בסיס איתן של אחדות, ובכך תימנע האפשרות של "פרידתכם".

"למען אמינתך", "אבן שתייה"... השיירה מתקדמת ואני ממשך, "אום אני חומה", "אדון המושיע", "אדם ובהמה", "אדמה מארר". הושענא למען דגלים נחית באור וענן אש, הושענא. והנה נפתחת לעבר השיירה התקפה מצרית של פגזים וטילי סאגר. הושענא למען כמה עד שקעה האש" – אנחנו מתחפרים בחול המדבר עד "הושענא למען אלוקינו, הושענא", המשטרה הצבאית פינו לנו דרך, בין כל-ירכב אזרחיים ומשאיות שחסמו את ציר 'עכביש'.

בכל הזמן הזה ישבתי במושב ליד זאב הנהג, והתפללתי שחירתו והלל. מיד לאחר שנחלצנו מהפקק התחלתי לומר 'הושענאות' – כמובן ללא לולב וערבות.

"הושענא למען אלוקינו, הושענא",

לסיום ההתקפה.

"הושענא למען קדושים מושלכים באש, הושענא" – זחל"ם אחד נפגע מטיל סאגר. ראובן אוהיון ומרדכי הרשקוביץ הי"ד חוטפים פגיעה ישירה ועולים במרכבת אש השמימה.

"הושענא למען ריבוא רבבן חז ונהרי אש, הושענא" – בשיירה שלנו מתפוצצים פגזים מתוך זחל"ם שנפגע מטיל. לפנינו הטנקים בקרבות ש' בש' ללא הפסקה. מצד צפון משרכים דרכם חיילים יחידים שחזרו מקרב קשה, ארוך ואכזר, ב'חוה הסינית', וכמובן גם אנו בתוך האש. איזו התאמה בין התחינות שנכתבו לפני שנים רבות כל-כך ובין המצב בשטח, אני מהרהר לעצמי.

לפתע נסתיימה ההתקפה עלינו. "תחזקנו אלוקי יעקב סלה... רחם-נא קהל עדת ישורון, סלח ומחל עוונם והושיענו אלוקי ישענו"... והשיירה ממשיכה במשימה.

רק בשעות אחר-הצהריים המאוחרות אנו מגיעים לטנקים שעל שפת התעלה. מצבם בכיר-ע – כמעט ללא תחמושת, עם טיפות אחרונות של דלק ובלי מזון ומים, שאזלו מכבר.

אנחנו פורקים את האספקה שעל הזחל"מים, ולוחמי הטנקים מצטיידים ומודים לנו. רק אז אנו מתפנים לארוחת בוקר – בוקר, צהריים וערב.

הנהג זאב לא היה מסוגל להכניס לפיו מאומה. הלחץ הנפשי והמאמץ של השעות הרבות שחלפו בנהיגה רצופה, בחלקה תחת אש, נתן בו את אותותיו. חששתו שלא יוכל לעמוד בנהיגה בחזרה ואני לא ידעתי לנהוג. נוסף על כך, הושענא-רבא הוא חג ואין לצום בו. פתחתי קופסת מלפפונים חמוצים וביקשתי ממנו לאכול אחד. המלפפון השיב לו את תאבונו. אחריו אכלנו קופסת בשר ואפונה. בכוח האכילה ההיא נסענו עוד כעשרים שעות.

יצאנו לדרכנו חזרה, אך הכביש היה חסום על-ידי תגבורות של כוחות שגעו לכיוון התעלה. נסיעה של שישה-עשר קילומטרים בסך-הכול ארכה, כאמור, עשרים שעות. הגענו לגדוד שלנו בשמחת-תורה בצהריים והתקבלנו בשמחה על-ידי חברינו שחיכו בציפייה דרוכה לשובנו.

זאב טוען עד היום כי הצלחנו לנסוע ולחזור בשלום רק בזכות ה'הושענאות' שאמרת בניסיעה.

ה'הקפה' שהתחלנו בה בהושענא-רבא בבוקר הסתיימה רק בשמחת-תורה בצהריים. כשחברי שמעו מפי על הנסיעה וה'הושענאות', הגיב אחד מהם: זו ה'הקפה' הארוכה בהיסטוריה...

תודתנו לשולח הסיפור
 (לזכר הנופלים במלחמה הי"ד) – צמח-דוד גלס, חיפה

לספר את סיפורו של ספר-התורה

"על השולחן דלקו ארבעה נרות, שניים מכל צד, ובתווך – ספר-התורה. החלונות הופלו באמצעות שמיות. התחלנו בתפילה. פתאום נשמעה נקישה בדלת. קפאנו כולנו. הדלת נפתחה ומישהו קרא בשמי. זו הייתה אמי, שהצליחה בדרך כלשהי לבקר את אבי ואת אחי בבית-החולים של המחנה ואחר-כך לבוא אליי."

שידור מהחלל

"המשכנו בתפילה ובמהלכה קראתי קטע מהפרשה בספר-התורה. כולם סביב חייכו אליי. הרב בירך אותי ומכל עבר שמעתי קריאות 'מזל טוב! מזל טוב!'. אחרי הטקס הושיט לי הרב דסברג את ספר-התורה. 'קח אותו', אמר, 'כי לך יש יותר סיכויים לצאת מפה. רק תבטיח לי לספר את הסיפור'."

חודשיים לאחר מכן נרצח הרב דסברג. יוסף, אחיו והוריו, ניצלו ועלו לארץ. הפרופ' יוסף הוא שיזם את הניסוי הישראלי שביצע רמון בחלל. כשסיפר לו יום אחד על ספר-התורה שבביתו, הציע לו רמון לקחתו עמו ולהציגו לעולם בשידור מהחלל. הפרופ' יוסף שמח על ההצעה וסבר כי זו תהיה הזדמנות מצויינת לקיים את הבטחתו לרב דסברג – לספר את הסיפור. אך הוא איננו מחמיץ הזדמנויות נוספות לספר את הסיפור למי שטרם נתוודעו לו, גם לא את הזדמנות שניתנה לו בגיליון זה.

הפרופ' יוסף: התחייבות במחנה-העבודה

הריקודים בשמחת-תורה עם ספר-התורה מבטאים את הקשר העמוק של כל יהודי לתורה. בשנה החולפת ניתן לקשר זה ביטוי מרגש במיוחד, כאשר אילן רמון ז"ל, 'האסטרונוט הישראלי הראשון', הציג במסיבת עיתונאים ששודרה מן החלל ספר-התורה קטן שניצל על-ידי נער יהודי בשוואה. "ספר-התורה זה מסמל את הישרדותו של העם היהודי, מהימים הקודמים ביותר לימים של תקווה ואמונה", אמר רמון בגאוה שקידשה שם-שמים בקנה-מידה עולמי.

השבוע שוחחנו עם מציל ספר-התורה, שכבר איננו "נער", הפרופ' יהויכין יוסף, מאוניברסיטת תל-אביב, מדען בכיר ומומחה לפיזיקה פלנטרית ואטמוספירית. יוסף רואה לעצמו חוב קדוש להפיץ בכל מקום את סיפורו של ספר-התורה, כי בכך הוא מקיים את ההבטחה שנתן לרב הראשי של הולנד, שהיה עמו במחנה ברגן-בלזן והעניק לו את ספר-התורה – "לספר את הסיפור".

בר-מצווה בתוכת

שלוש לפנות בוקר

"לרב דסברג היה ספר-התורה קטן מאוד, שאותו הצליח להגניב אל תוך המחנה. מהספר הזה לימד אותי לקרוא את הפרשה שחלה ביום הבר-מצווה שלי. בלילות היה מאמץ אותי לקרוא כראוי. הגיע יום הבר-מצווה. השעה הייתה רבע לשלוש לפנות בוקר. הייתי נרגש ביותר. היה קר מאוד ורגליי היו קפואות. מישהו ניגש אליי ולחש את שמי. קמתי והתקרבתי לשולחן שבמרכז הצריף. הרב דסברג חיכה לי שם עם אנשים רבים מהמחנה, שהטריחו עצמם לקום בשעה מוקדמת מהרגיל.

"החיים בברגן-בלזן היו קשים ממש", מספר הפרופ' יוסף. "אנשים נפלו זה אחר זה ממחלות, מחולשה וממכות שספגו מהגרמנים. רופאים גרמנים ערכו ניסויים באנשי המחנה. גם לגופי הזריקו חומר בלתי-מזוהה, אף שלמרבה המזל לא נגרם לי נזק.

"בצריף שבו הייתי היה גם הרב הראשי של הולנד, הרב דסברג. יום אחד נודע לו שאני מתקרב לגיל מצוות והחליט שהוא חייב לערוך לי 'בר-מצווה'. אז לא קלטתי כל-כך את כוונתו, אך אחר-כך הבנתי שבכך נתן לי ולכל הצריף זריקת-מרץ רצינית.

המקום יודאיקה שלך
 לתשמישי-קדושה ומוצרי יהדות משלוחים לכל רחבי הארץ והעולם

תפילין * מזוזות * ספרי-קודש * כלי כסף * קלטות וידאו חינוכיות ותקליטורי מחשב * משחקים חינוכיים

הזמנות טלפונית מתקבלות בין השעות 10:00-18:00 ונשלחות באותו יום

טל' 1-700-704120

פִּינת ההלכה מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

בחול, גם ביום השמיני (החל השנה בשבת) יש מקום לשבת בסוכה מספק, שמה זה היום השביעי. על-פי הנפקס בשולחן-ערוך, מקדשים ואוכלים בסוכה בחול' בחג זה בלילה וביום ללא ברכת 'לישב בסוכה', מכיוון שבקדוש ובתפילה כבר הזכירו 'שמיני עצרת'. וכן מנהג הספרדים, חב"ד והגר"א. אך הבעש"ט ומקצת תלמידיו לא היו יושבים בחג זה בסוכה, וכן מנהג רוב האשכנזים. ויש מחלקים בין הלילה ליום, או בין הקידוש (בסוכה) והסעודה (בבית).

סוכה אחרי סוכות

שאלה: האם מותר לשבת בסוכה גם בשבת זו (שמיני-עצרת ושמחת-תורה)?

תשובה: גם אם לכאורה כבר סיימנו את ישיבתנו בסוכה בהושענא-רבא בצהריים, עדיין אסור להרוס את הסוכה – שהרי עד הערב עודנו מחוייבים בישיבת סוכה, ואם נזדקק לה לסעודה או לאירוח כלשהו, עליה להיות מוכנה עבורנו.

בחול, כאשר גומרים לאכול בסוכה בשבת, מותר לפנות הביתה את הכלים החגיגיים. ואם אין מקום לפנותם וצריך להוסיף לאכול בסוכה גם למחרת, והרי למחרת עדיין חג (שמחת-תורה), יכניס בה (בערב) סירים וקערות גדולות להכנת אוכל, כדי להכיר שכבר נגמרה מצוותו ואינו יושב בה לשם מצוות סוכה.

מי שאין לו מקום אחר לאכול בערב, צריך לפחות מן הסתך לפני השקיעה מקום ניכר בגודל של (לפחות) 4 על 4 טפחים (לפי 'שיעורי תורה': 32 X ס"מ), ויש סוברים שדי להניח עליו סתך פסול, או לסגור את הגגון מעל הסתך בגודל זה, כדי לעשות היכר שאיננו יושב לשם מצוות סוכה. זאת כדי שלא יהיה נראה כאילו הוא עובר על איסור "לא תוסיף", מכיוון שמדובר ביום הסמוך לחג (אף שאם אינו מכוון בישיבתו לשם מצווה אינו עובר על "לא תוסיף" ממש, שכן זמן המצווה כבר עבר).

מקורות: סוכה מז, מ, א, מח, א, כט, א. טושו"ע או"ח ס"י תרסו, תרסח ונו"כ. משנ"ב ופסקי תשובות שם. שו"ת מנחת אלעזר ח"ד ס"י לא. לוח דבר בעתו. ס' המנהגים עמ' 68. אוצר מנהגי חב"ד אלול-תשרי עמ' שמו, וש"כ.

"שולחן שבת" עושה לכם שבת אחרת

שולחן השבת שלכם יראה אחרת עם הסדרה המופלאה

על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומוסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש. מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר את פרשיות התורה ואת מועדי ישראל באור מקורי ומיוחד

להשיג בחנויות הספרים המובחרות. להזמנות בכרטיס אשראי (ללא תוספת דמי משלוח): "יודאיקה", 1-700-704120

